

ȘCOALA. Sinteze, memorii, documentare

ȘCOALA. Sinteze, memorii, documentare.....	1
1.) Șt.Zeletin, "Burghezia română",1925.....	2
▫ Mentalitate și educație reacționară.....	2
2.a.)Vint.Brătianu, "Memoriul " prezentat CC al PNL la 23 sept.'30.....	2
▫ IX.Chestia învățămîntului.....	2
/Critica politicii PNȚ.....	2
2.b) PNL-I.Gh.Duca Programul de guvernare ,1 oct.'33.....	2
▫Promovarea dezvoltării culturale.....	3
3.) Sabin Manuilă,1930 :știința de carte în România.....	3
▫Tablou general.....	3
/Observații :zone,procentaj,.....	3
*Locul României în Europa.....	3
/Grad de instruire : bărbați / femei.....	3
4)Programul P.N.R,-Iul.Maniu / școala / 1921.....	4
▫ Capit.X Reforma școlară.....	4
5) PNȚ:Rezoluția de fuziune (PȚ și PNR).....	4
VI.Instrucțiunea publică.....	4
6.)Programul Partidul Poporului -Averescu 1918, //școala //.....	4
▫Învățământul.....	4
7.)Programul PNL-Gh. I. Brătianu, 1931 //școala//.....	5
▫Învățământul.....	5
8.a.)Legea învățământului- dr.C.Angelescu , 18 , 19 mai 1925.....	5
a) Ștefan Pop (raportor).....	5
- Limba de predare în școli.....	5
- Învățământul confesional.....	5
b) dr.C.Angelescu (ministr.Învățămînt).....	6
- Învățământul minoritar.....	6
Pînă acum am avut 4 feluri de școli , unele cu tendințe spre București, altele spre Budapesta, altele spre Viena, altele peste Nistru.....	6
8.b) Liviu Rebreanu, Jurnal,1,Ed.Minerva, 1984.....	6
()1928.dr.C.Angelescu (ministru liberal al Școalelor).....	6
9.) Const.Săndulescu –Godeni, "Studentii și elevii români în străinătate".....	6
1 Franța :.....	6
2.Germania.....	7
3. Italia.....	7
4. Anglia.....	8
5.Alte țări.....	8
10.A.P.Samson, "Memoriile unui gazetar",1927-1937,.....	8
▫ Profesorii-miniștrii.....	8

-
- 1.Șt.Zeletin, "**Burghezia română**",1925
 - 2.a.Vintilă Brătianu,"**Memoriul PNL**" //școala // - 1930
 - 2b. PNL-IGh.Duca ,**Programul de guvernare** ,1 oct.'33
 - 3.Sabin Manuilă,**Știința de carte în România**,1930
 - 4.**Programul PNR- Maniu -// școala//** ,1921
 - 5.**Rezoluția de fuziune** (PȚ și PNR) nașterea **PNȚ**
Programul PNȚ (votat de cele două congrese),**10 oct.1926**
 - 6.**Programul Partidul Poporului** 1920? //școala //
 - 7.**Partidul Național Liberal** (președ.**Gh. I. Brătianu**)
 - 8.a.dr.C.Angelescu , **Legea învățământului**,18 -19 mai 1925.

8.b.Liviu Rebreanu, *Jurnal*, 1, Ed. Minerva, 1984
9. Const. Săndulescu – Godeni, "**Studentii și elevii români în străinătate**"
10. A.P. Samson, "**Memoriile unui gazetar**", 1927-1937,

1.) Șt. Zeletin, "**Burghezia română**", 1925

▣ Mentalitate și educație reacționară

/Tînărul român aude și citește aceleași lucruri de la profesori, poeți, critici, literați, gânditori ... și așa "**românul iese din mașina educației oficiale ca dușman hotărît al burgheziei sale naționale**" "Reacțiunea română", întrebuițând copleșitoarea ei influență culturală spre a îndrepta generațiile tinere împotriva burgheziei, lucrează împotriva viitorului țării, pe care e debună credință că o servește." (pag. 251)
/De la introducerea votului universal, **ideologia reacționară**, care a cucerit orașele, **tinde să invadeze satele.**" (pag. 251-252) (Vezi fișier **Sistem de partid**)
/Asta nu înseamnă că **nu există și ideologie burgheză**. **Ea s-a consacrat idealului național și obținerii independenței și unirii.** Sarcina culturală pozitivă a burgheziei **urmează să se realizeze.**

Șt. Zeletin / '25

2.a.) Vint. Brătianu, "**Memoriul**" prezentat CC al PNL la 23 sept. '30

[Atenție L-D. Vezi preocupările deosebite pentru cultură ale lui V.B. o **doctrină culturală** chiar, cum nu am întilnit la mulți politicieni fișier **PNL, Liberalism**]

▣ IX. Chestia învățămîntului

(pag. 18-19)

/Critica politicii PNT

Guv. PNT a produs în învățămînt "o adîncă perturbație și criză morală"

Nu a ținut seama de interesele naționale, "ci a pus școala și instituțiile culturale la dispoziția politicii de partid," satisfacerea cerințelor electorale.

..."**Partidul zis democrat și național**, prin toată activitatea sa școlară și culturală, a fost și antidemocrat și antinațional." În opoziție, a vorbit tot timpul de "cultura poporului". Ar fi fost firesc să continue politica PNL din 1922... dar:

Prin neaplicarea dispozițiilor fundamentale a Legii învățămîntului primar

- a obligativității - analfabetismul a luat amploare. Nr. copiilor școlarizați a scăzut la jumătate. S-au desființat școli normale, cînd este atîta lipsă de învățători.

...**Școlile complementare** (cf. Legii din 1925), cu peste 7000 elevi și 3000

ateliere practice, au fost complet desființate.

La fel s-a întîmplat cu **învățămîntul adulților.**

...S-au suprimat **licee și gimnazii, școli profesionale** românești, unde elementul național era pus în dificultate. **Clădirile** în curs de construire au fost abandonate

Instituția "Educația poporului" [departament] nu face nimic.

Cadrelor didactice sunt expuse: la transferări, numiri, pensionări, s-a procedat după bunul plac, ducînd la descurajarea corpului didactic.

Vint. Brătianu / '30

2.b) PNL-I. Gh. Duca Programul de guvernare, 1 oct. '33

C. Gr. C. Zotta, N. Tulceanu, "Partidele politice din România. Istoricul și programele lor.", 1934 (p. 54-62) (Cf. "Viitorul", 3 oct. '33) Aprob. de C.C. PNL la 1 oct. 1933)

▣Promovarea dezvoltării culturale

13)Promovarea dezvoltării culturale sub toate formele:

Se va realiza integral **obligativitatea învățământului primar**;
Lichidarea analfabetismului ;**dezvoltarea** învățământului agricol și profesional;
Scăderea șomajului intelectual;burse pentru elementele capabile ;
Un vast **program de culturalizare**;
dezvoltarea activităților artistice ,literare,științifice.

3.) Sabin Manuilă,1930 :știința de carte în România.

Sabin Manuilă, "**Populația României**" [1930],1938
[Enciclopedia României Vol.I]

▣Tablou general

Știința de carte (1930)	Bărbați (aprox)	Femei (aprox.)	
Transilvania	67,0%	73,8%	62,9%
Bucovina	65,7%	72,2%	59,7%
Vechiul Regat	55,8%	72%	37, %
Cadrilaterul	45,3%	65%	40, %
Basarabia	38,1%	51%	25,%

/Observații :zone,procentaj,

/Se constată **o creștere importantă** ,față de 1899,1912...

/**Disproporția mare este între sexe**,și mediul urban/rural

/Cele mai multe **analfabete** în Oltenia (31,0 %),Muntenia și Basarabia(25,1%)

/Populația **cea mai instruită** din V.R.,este în Moldova (51,6%)

/În unele județe,pop.feminină este aproape **total analfabetă** (Hotin,Orhei,Vlașca)

/**Cel mai mare procent** de știutori de carte ,jud.Brașov (86,9%),urmat de Sibiu,

Trei Scaune,Odorhei,Tîrnava Mare. (p.145-147)

*Locul României în Europa

Franța 94,1%	Cehosl.92,6%	Belgia 92,5%	Estonia 89,2%
Ungaria 84,8%	Letonia 81,2%	Italia 73,2%	Polonia 67,3%
Bulgaria 60,3%	Spania 57,0%	România 57,0%	Grecia 56,7%

(p.147)

/Grad de instruire : bărbați / femei

Gradul de instr.	Total	%	Bărbați	%	Femei	%
Total	8.213.592	100	4.871.064	100	3.342.528	100
Grădinițe	125.435	1,5	72.662	1,5	52.773	1,6
Primară	6.987.811	85,1	4.153.990	85,3	2.833.821	84,7
Secundară	705.108	8,6	367.727	7,5	337.381	10,1
Profesională	262.231	3,2	169.857	3,5	92.374	2,8
Universitară	90.653	1,1	69.631	1,4	21.021	0,6
Școli super(alte)	42.354	0,5	37.196	0,8	5.158	0,2

(p.163-164)

4) Programul P.N.R., -Iul. Maniu / școala / 1921

("Patria", 29 apr. 1921) [Documentar ISISP, L.D., p.327-333]

[LD:atenție ! punct de vedere liberal, occidental]

/ PNR își întinde organizația politică asupra întregului teritoriu al României Mari, având la bază **Hotărârile dela Alba Iulia**, și ca **postulat politic**, **desăvârșirea unirii**. PNR va lupta ca această realizare să se facă **prin legiferare**, care va avea la temelie următoarele **principii democratice, naționale și sociale** :
[...][...]

▣ Capit.X Reforma școlară.

/Urmărind unificarea învățământului de pe întregul teritoriul României Mari, PNR este pentru o **radicală reformă** a tuturor **ramurilor de învățământ**, ținând seama de **normele evolutive ale timpului**, și **scurtarea timpului de formare**, încât **tânărul de 24 de ani** să poată să-și întemeieze o **familie**.

/Dezvoltarea școlii populare, școală pentru țărani, pentru comerț, pentru industrii, școli tehnice, după ex. școlii democratice occidentale. [!!!]

PNR/ '21

5) PNȚ: Rezoluția de fuziune (PT și PNR)

Programul PNȚ (votat de cele două congrese), **10 oct. 1926**

("Adevărul", 28 sept. și 13 oct. 1926) [Documentar ISISP, L.D., p.571- 580]

[LD:combinație între concepția PNR și PT; la care se va adăuga tendința de dărîmarea a ceea ce a clădit PNL. **Rezultatul ? bulversarea înv. în perioada guvernării PNȚ**]

VI. Instrucțiunea publică.

/Lupta contra **analfabetismului**.

/Dezvoltarea **înș. primar**, întregit cu **înș. agricol și meșteșuguri** specifice.

/**Scoli practice agricole** în fiecare regiune sau localit. mai însemnată, cu anexe, laboratoare, academii agricole.

/**Înș. comercial**, cu școli practice de cooperatie și comerț, școli super. și academii comerciale.

/**Înș. industrial**, școli practice de meserii, școli superioare pentru lucrători specialiști, școli politehnice pentru ingineri.

/**Înș. universitar**, astfel organizat încît să pregătească **oameni aplicați** pentru cercetare științifică, specialiști în administrație publică și liber profesioniști, și un corp profesoral cu pregătire specială. **Largă autonomie universitară**.

PNȚ / '26

6.) Programul Partidului Poporului -Averescu 1918, //școala //

(președ. mareșal **Al. Averescu**) C. Gr. Zotta, N. Tulceanu, "Partidele politice din România și programele lor", 1934, (p.86-89)

A luat ființă odată cu **terminarea războiului, la Iași**, în baza unui act constitutiv al **Ligii Poporului**. Cu acel prilej, s-a întocmit un **Program** care prevedea:

▣ Învățământul

/**Învățământ** agricol, zootehnic, silvic, viticol, pomicol, pus pe baze practice și demonstrative.

/ **Învățământul** de toate gradele, va fi **reorganizat**, în sensul **îndrumării practice** cît mai pronunțate, prin introducerea **lucrului manual** și micilor **atelieri în școli**.

Se va organiza **înș. adulților, profesional, comercial și tehnic** de trei grade (inferior, mediu, superior). Pentru a se înlătura influențele politice,

înv.universitar se va organiza pe baze **autonome**.
PP-Averescu / '18

7.)Programul PNL-Gh. I. Brătianu, 1931 //școala//

C.Gr.Zotta,N.Tulceanu, "Partidele politice din România și programele lor ",1934
(p.63-81)

/Programul ,votat la **Congresul din 8 nov.1931 (numerotare L.D.)**

■Învățământul

22.) Înființarea unei școli normale superioare,pentru prof.secundari.

Salarizarea echitabilă a cadrelor didactice.(program detaliat)

Înzestrarea universităților și școlilor superioare.(program detaliat)
(bibloteeci,laboratoare,institute,clinici,internate)

Modificarea legii **înv.secundar** ;legea **bacalaureatului** ;(detaliat)

Dezvoltarea învă.profesional,normal,seminarial,teologic,artistic (programe detaliate)

Școli pentru minorități naționale (cu predarea limbii materne)

Gh.Brătianu /30

8.a.)Legea învățământului- dr.C.Angelescu , 18 , 19 mai 1925.

(BCS, fd.Saint-Georges, pch.CLXII, ds. Nr. 6, doc. 215 , Dezbateri Senat .
Extrase din "Viitorul " , 20 mai 1925)

a) Ștefan Pop (raportor)

- **Limba de predare în școli.**

Ștefan Pop (dir.la liceul Sf.Sava) raportor la lege

/ **România întregită**, stă pe baza indiscutabilă a **unității teritoriale** , a **originii și a limbii**, strânsă într-o **conștiință** de viață socială, culturală, care formează națiunea.

/ **Statul** nostru național trebuie întărit și prin **omogenitatea culturii**.

/ În consolidarea țării , aducem un larg principiu , acela al libetății, pe care înțelegem să-l acordăm tuturor cetățenilor.

De aceea , limba de predare în școlile confesionale , este cea maternă.

/ Pentru realizarea frăției dintre noi și naționalități, trebuie să o legăm cu firul ce constituie cel mai eclactant al omogenității poporului, limba și istoria patriei.

- **Învățământul confesional**

Astăzi, la peste 17 milioane de locuitori, sunt 74,4 % români și 25,6 % străini.

Dintre străini, doar 2/ 3 vorbesc românește.

/ Minoritățile nu pot trăi izolate , fără aportul lor cetățenesc.Avînd lebertatea învățămîntului, minoritarii să primească în organizarea lui, cel puțin îndrumarea spre o reală înfrățire a sufletelor.

Din declarațiile episcopilor Majlath(catolic) și Carol Nagy (reformate) , din Senat, rezultă că ei voiau un tratament "cu totul special" pentru școlile lor confesionale , ceea ce nu se poate admite.

/În Ungaria veche, erau 18 mil.locuitori, din care doar 7 milioane erau maghiari, și , cu toate astea , învățămîntul era "maghiar" .

/ Români au căpătat, astfel, o instrucție și o cultură " ungurească".

Să vie acum și la noi, naționalitățile să învețe l.română.

b) dr.C.Angelescu (ministr.Învățămînt)

- Învățămîntul minoritar

Pînă acum am avut 4 feluri de școli , **unele cu tendințe** spre București, **altele** spre Budapesta, **altele** spre Viena, **altele** peste Nistru.

"Nu se mai poate. România este unită și școala trebuie să fie unită "

Legea nu vrea să lovească în minorități.Dar s-au înființat sute de școli minoritare clandestine.Numai în ultimii 3 ani, peste 300 școli primare confesionale !

Absolvenții lor , au acces la înv. superior din Budapesta .

Și azi , se continuă maghiarizarea copiilor români (ex. , la Satu Mare) ;

...Senatorul Weiselberger (evrei) cere școli cu predare în " limba maternă "

(maghiară-Ardeal, germană-Bucovina, rusă-Basarabia !) **a copiilor evrei**

(în care puțini prof. știu ebraica) ,**dar respinge ideea de a învăța în l.română,**

deși... evreii din Cluj , Oradea ș.a. cer limba română.

... Episcopii Majlat și Nagy au discutat chiar cu el (Angelescu) legea, iar acum declară că nu o cunosc, și că... preferă să fie în străinătate , decît la discutarea ei în Senat!

Sub regimul maghiar , nu era nici o școală de stat , cu altă l.de predare ,

decît maghiara. Astăzi, sub regimul românesc ... au 600 școli primare,

și numeroase școli secundare, profesionale !

- **P.S.Patriarhul Miron Cristea** : "Noi, în Ardeal, am fost siliți să învățăm "Tatăl Nostru" în limba maghiară. Eu am avut onoarea să mă prezint la împăratul Frantz Iosef și să mă plîng de acest lucru. Împăratul a spus că este de neînchipuit acest lucru și ne-a îndemnat să rezistăm."

- **dr.C.Angelescu:** Ungurii ne amenință mereu cu Liga Națiunilor . Noi le răspundem cu legile noastre.Dacă nu le convine, noi primim articolele din legile lor, în locul alor noastre.

Legea înv./ 1925

8.b) Liviu Rebreanu, Jurnal,1,Ed.Minerva, 1984

()1928.dr.C.Angelescu (ministru liberal al Școalelor)

29 ian.'28 Are o întrevvedere cu **Angelescu , ministrul Școalelor** .Mai vorbise de câteva ori cu el.Convorbirea avută cu acest prilej, i-a confirmat prima impresie :"**e o hahaleră**.Termen trivial , darprea caracteristic ,încât nu-l pot ocoli .Vorbește verzi și uscate , se ambalează de vorbe și **vrea cu orice preț să facă concurență lui Haret .E gata să dea orice sumă din bugetul statului când e de construit ceva.Are marota zidurilor** , indiferent pentru ce scop ar fi .

Se încântă de lingușiri , de laude în față ,oricât de grosolane .În sfârșit, un mediocru guraliv.

[...]Apoi i-am cerut un **ajutor bănesc special pentru SSR**.[...] i-am vorbit despre **Casa Scriitorilor** ,pe care el, înălțătorul atâtor ziduri, ar putea-o realiza foarte ușor,dobândind în

schimb recunoștința scriitorilor , mai vie și mai vădită decît a corpului didactic .

<Ești primul care-mi vorbește despre aceasta...Cere un loc de la Costinescu și eu îți promit că în doi ani aveți Casa Scriitorilor ...Arhitecții mei fac planurile, tot , tot...Să pofești deci la mine !>

(p.31)

/ Rebreanu / ian.'28

9.) Const.Săndulescu –Godeni, "**Studentii și elevii români în străinătate**"

[1930-1940] (referent la Serv.de studii al BNR)

[Vol.II,"Zece ani de domnie" , p.373-391)

1 Franța :

/Originea latină,**afinitățile de limbă, tradiție și cultură**,unesc Franța de Rom.

Încă din sec.trecut,tinerii rom.se duceau la studii în Franța

/Pînă în 1929,mai mulți bursieri,în timpul crizei,nr.burselor a scăzut.

Anul	'29	'30	'31	'32	'33	'34	'35	'36	'37	'38	'39
Teolog	15	12	6	4							
Drept	52	28	21	12							
Lit.filoz.	49	11	23	17	7	9	9	10	9	8	7
Medic.	34	20	14								
Inginer	4	6	9	10	2	1					
Știință	30	24	24	14	2						
Agron.	3	2									
Arte	34	12	15	10	4	3	2	1	2	2	2
Diverse	7	2									
Total	228	117	112	77	15	13	11	11	11	10	9

/Majoritatea sunt bursieri români la **Școala Română** din Franța.

Înființată în 1922,la **Fontenayaux Roses,îngă Paris**.

Pe îngă aceștia,numeroși au **burse franceze**.Și mai sunt **studenți ,la schimb**,pe bază de reciprocitate,la Paris,Nancy,Besancon,Dijon, renoble,Aix,Strasbourg,Bordeaux,Poitiers.

Într-o statistică franceză,**România se situa pe locul 1**,(cu 1252 studenți în anul 1933/34) ca nr. de studenți în Franța.

2.Germania

Relațiile academice rom.-germ.sunt f.strînse.Tinerii merg la studii de filozofie, inginerie, știință.**Guv. rom.a acordat burse :**

71 (1929),55 ('30)42 ('31)29 ('32) 4('33);

După '33,nu mai apare nici o bursă.

/Guv.german acordă un sprijin deosebit,pin **Fundația Alexander Humboldt :**

5 ('30),2 ('31,2('33),3('34) ,7('35),6 ('36),8('38),17('39); și

/Fundația Germană (înființată deGrupul economicMittleeuropaischerWirt)

:23('36),26('37)23('38),21('39).

În 1938 ,la București,s-a înființat **Serviciul Academic German** pentru Schimb,care mijlocește legăturile de schimb cu elevi și studenți români:

Germani în România:35('37),32('38)40('39)

Români în Germania:38('37),28('38),27('39)

/Pentru cursuri de l.germană,la Berlin,Bonn,Dresda,Frankfurt,Freiburg,

Graz,Koln,Munchen,Viena etc., se acordă facilități:deveze și scutiri de transport.Nu există o statistică complectă,dar dintr-un raport german,

Rezultă că România **deține un loc fruntaș** la nr.de studenți străini:**a doua după SUA** (540) : 500 (1933), 3722(1934) 352(1935)

3. Italia

(p.381-)

Romanitatea păgînă și creștină,Papalitatea cu puterea ei,mișcarea artistică renașcentistă,apariția fascismului ca doctrină,oferă **multe posibilități de studiu**.

/Guv.rom. a acordat un nr.de burse (majorit.la Litere -filozofie și Arte 31('29), 8('30), 26('31) 17('32), 11('33), 12-13 ('34-'40),în mare parte la

/ Școala Română din Roma.(înființată în 1922)

-Academia Română,Fundația Leonardo din Roma,ș.a. au înzestrat biblioteca școlii cu mii de vol.,iar edituri din Rom.și Ital.trimit publicații gratuite.Școala publică două anuare : "Ephemeris Dacoromana" și "Diplomatarium Italicum",f.apreciate .

-din 1933,școala are un local propriu,pe un teren donat de guvernatooul Romei,și construit cu bani dela B.N.R.

/Ministerul de externe italian acordă și el burse (nu are date ,dar presupune că sunt

substanțiale)

/Statul Vatican acordă și el burse, pentru perfecționare în teologie.

Papa Pius al XI-lea, a clădit în anii '33/'34, alături de colegiul rutean, un frumos și vast "Collegio Pio-romeno" iar alături o biserică în stil bizantin. Palatul are bibliotecă, săli de lectură și de recepții, camere etc. ptr. 30-40 studenți, și apartamente speciale pentru Mitropolitul și Episcopul Unit.

/Pentru colaborare creștină, s-au acordat 2-3 burse și stud. ortodoksi, de către Univ. lezuită Gregoriană (catolică, cu predare în latină)

/Schimburi de studenți, organizate de Istituto inter-universitario italiano, la Faenza, Florența, Napoli, Siena, Venezia, Perugia ... cursuri de vară, (nu are date ptr. toți anii, dar partiiparea rom. a fost mare.)

În 1935, spre ex., 530 de studenți, (al doilea, după Polonia, cu 700) (p. 383-384)

4. Anglia .

Relații mai limitate. Cîteva burse pînă în 1933, apoi deloc.:

27 ('29), 16 ('30), 14 ('31), 3 ('32), 3 ('33). majoritatea erau în Litere și Filozofie. Neavînd o Școală ... din 1935, statul nu a mai acordat burse.

/Guv. englez, prin "Societ. anglo-rom" din București, au acordat cîteva burse. la fel, cîteva burse acordate de asoc. studențești:

29 ('29), 36 ('30), 24 ('31), 25 ('32), 27 ('34), 21 ('35), 27 ('36), 54 ('39), 23 ('40) la Univ. din Oxford, Cambridge, Londra, Edimburgh, etc..

5. Alte țări.

Studenți români și-au făcut studiile în "**fosta**" **cehoslovacie** (cca. 174) în "**fosta**" **Austrie** (cca 142, în '32, 86, în '33, mulți din ei sași sau șvabi), în

Elveția (cca 86, în '33, în medie 100), **Belgia, Olanda** și

SUA, prin **Fundația Rockefeller** (care se obțin f. greu.) (p. 385-391)

Studenți și elevi în străinătate/ 1929-1939

10. A.P. Samson, "**Memoriile unui gazetar**", 1927-1937,

▣ **Profesorii-miniștrii**

Prin 1930, în Anglia, ministrul Comerțului avea 5000 lire annual, iar ministrul Învățămîntului, 2.000 lire annual.

/În România nu exista această diferență.

Miniștrii Instrucțiunii Publice, au fost totdeauna o figură de seamă a culturii românești :

Spiru Haret, Nic. Iorga, P.P. Negulescu, O. Goga, I. Petrovici, D. Gusti, dr. C. Angelescu.

Iar la bugete, cînd trebuiau comprimate, ultimul, în extremis, era ajustat Ministerul Instrucțiunii.

/"Politica generală în materie de învățămînt, avea, desigur păcate : școala nu ajungea pentru toată lumea, nu toată lumea avea posibilitatea să-și dea copiii la școală.

(Ne trebuiau 60.000 învățători, și aveam doar 38.000, spunea Angelescu, în 1928)

"Dar atîtea cîte erau, **școlile de toate gradele au atins un nivel european.**

Diploma de absolvire a liceului dădea dreptul la **înscriere în orice universitate din lume**, iar unele ramuri ale învățămîntului superior se bucurau, fără exagerare, de **o faimă mondială"** Și acest lucru, s-a datorat PROFESORULUI. (p. 217-235))

Samson / profesorii
